

З О Р А Н Ч А Л И Ј А

ВИЗУРА ЕСХАТОНА

7. X – 14. XI 2025.

Галерија Културног центра „Лаза Костић“ Сомбор

Света лоза,
комбинована техника, 115 x 95 cm,
из Колекције Ђуре Вукше

*фотографије дела са насловне стране: **Раздвајање воде над сводом**, 100 x 160 cm

Уметник Зоран Чалија изложбом *Визура Есхатона* приводи крају циклус који у фокусу има српску средњевековну уметност као део византијске уметности. Кроз целокупан циклус, који је трајао више од декаде, Чалија је створио импозантан број радова најуже везаних за живописе српских сакралних средњевековних манастира. Оно што је ноеспорно у свим делима јесте једна дубока, емотивна потреба уметника *повратак духовности и коренима и неки апел да се сви вратимо нашем бићу*.¹

Бити распричан на једну тему петнаестак година говори о великој уметниковој посвећености и истрајности, али и о неисцрпности идеја и жељи да се оне континуирано пренесу публици. Истовремено дубоко интроспективан, а свестан опшег друштвеног немара за сопствену културу, Чалијин византијски опус добија обресе армагедонских размера у потреби да другог упуту на традиционалне вредности које се у ери погрешне употребе интернетских модела сматрају сувишним, досадним, чак, пежоративним. На том путу, својеврсном *bibliom pauperum* уметник је успешно описао етос (свог) народа спајајући средњевековну тематику са класичним уметничким језиком у савременом миљеу.

Чалија се служи особитом игром коју твори несталност линије и појавност сфуматичне атмосфере; оне даље творе безидентитетску источнохришћанску тематику широко познату и верујућем и атеисти. Универзалност сликаног пиктограма поступком ликовности бива преведена у оквиру асоцијативног, где смењивање златастих, искричавих партија бива смирена дубоком, манасијско плавом.² У тако свечаном фону, хладноћа плаве и топлина златне, ојачана ту и тамо црвеним акцентом какве средњевековне одежде или инсигније, никако једна другу не гасе, већ чине да свака досегне максимум своје изражајности. Одећа је дата искључиво кроз ликовни предложак, без посебних детаља који би иначе подсетили верујућег у значај приказаног светог лика, Празника, или кавог другог верског церемонијала. Дакле, без потребе за репрезентацијом, или адорацијом у класичном верујућем моделу, иако полазну тачку има у ортодоксној тематици, Чалија је даље развија и преиспитује, пре свега, у дубини свог бића, те нам је нуди у легитимним оквирима уметничког дискурса. Слично се дешава са линијом која кубистичким схватањем простора уме да, на строго дводимензионалној површини, прикаже фигуру или сцену из различитих углова. У таквој инсенацији и лица и сцене су дате, махом, без анатомских детаља, а како би се целина могла наслутити у виду пикторалног архетипа дубоко уписаног у православни ген.

1 Slike Zorana Čalije, преузето 18.09.2025.

2 Посебну пажњу асоцијативном уметниковом изразу истиче Лазар Димитријевић поводом изложбе Зорана Чалије, у Ликовном салону КЦНС, октобар, 2015. године.

Чини се да су канонски обрасци прескочени не са неком посебном наменом, већ да би њиховим изостављањем посматрач био ближе сентименту целине. Дела одишу истим оним миром и достојанственошћу које осетимо при посети светим местима, где опрост бива исти и према праведницима и према грешницима. За Чалијин опус од изузетне важности је једна врлина: искреност. С тим у вези, уметник инсистира на минимуму детаља, сведеној палети и прочишћеном простору како не би нарушио чистоту *најтананије емотивне вибрације које иначе покрећу његов стваралачки механизам ...*, и где се *овоземаљско оплемењује небеским*.³ Минуциозност је се овде концентрисала на дамаре комплексности уметниковог битка који постаје првостепени носилац визуелне поруке која даље проналази интимне путеве ка духовној меморији ужег или ширег окружења.

Слађана Драгичевић Трошић

Чувар модрине,
комбинована техника,
60 x 120 cm

³ Никола Кусовац: Artinfo portal - likovna i primenjena umetnost : Zoran Calija Carli - profil, преузето 18.09.2025.

Исијавање,
комбинована техника,
50 x 70 cm,
у власништву
из Колекције Панета Синобада

Зоран Чалија

Рођен у Скопљу 1963. године. Завршио Факултет ликовних уметности у Београду, одсек Сликарство у класи проф. Мирјане Михач 1989.

Имао је преко 20 самосталних и био учесник на преко 50 колективних изложби.

Члан је УЛУС-а од 1989. године. У статусу слободног уметника од 1994. године.

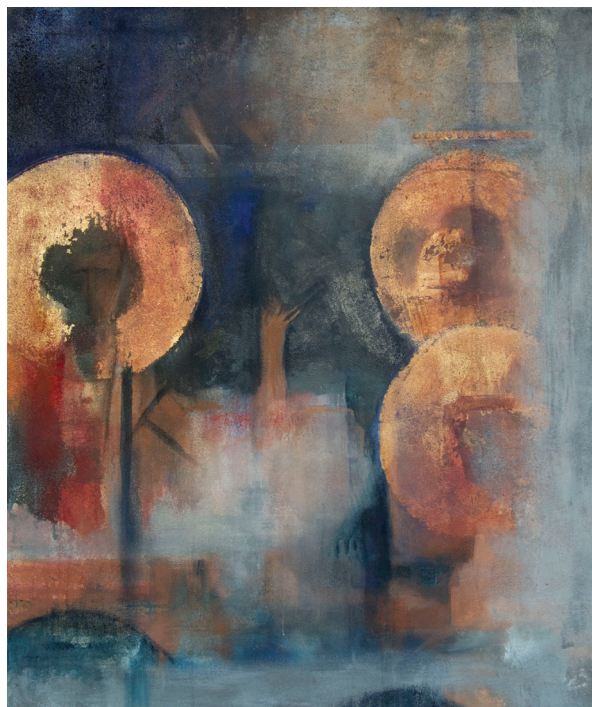
Просијавање,
комбинована техника,
120 x 80, cm,
из Колекције Ђуре Вукше

Бдење,
комбинована техника,
60 x 120 cm

*фотографија дела са последње стране: **Сви непознати Свети на Слави**, комбинована техника, 130 x 110 cm

Галерија Културног центра „Лаза Костић“ Сомбор
www.kclazakostic.rs

Стручни савет галерије Културног центра „Лаза Костић“ Сомбор: Сениша Јосић, в.д. директора Културног центра „Лаза Костић“ Сомбор – председник савета, Борис Лукић, Тијана Којић, Данило Вуксановић, Мила Крстић Красуљак, Бранкица Ђурчић, Никола Пејовић, Слађана Драгичевић Трошић

Издавач: Културни центар „Лаза Костић“, Венац Радомира Путника 2, Сомбор • kclazakostic@gmail.com, тел: 025/412-583;
025/468-327 • За издавача: Сениша Јосић, в.д. директора Културног центра „Лаза Костић“ Сомбор •

Дизајн: Дејан Подлипец • Штампа: КОЛОР-ПРИНТ ДОО, Лаћарак • Тираж: 50 примерака